

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Історичний факультет

Кафедра давньої та нової історії України

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Вступ до історії України та культурної антропології

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	032 Історія та археологія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	історія України та культурна антропологія
вид дисципліни	(з поглибленим вивченням іноземних мов) обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2022/2023
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	2
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: А.І. Чуткий, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри давньої та нової історії України

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Розробник: Чуткий Андрій Іванович, доктор історичних наук, доцент, професор кафедри давньої та нової історії України

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач кафедри давньої та нової історії України

 Віктор КОЛЕСНИК

Протокол № 12 від « 20 » серпня 2022 р.

Схвалено науково-методичною комісією історичного факультету

Протокол № 1 від « 26 » серпня 2022 року

Голова науково-методичної комісії Наталія ТЕРЕС

ВСТУП

1. Мета дисципліни – ознайомити студентів-першокурсників з суттю професії історика, переконавши у вірності обраного фахового спрямування здобуття освіти в контексті широких можливостей для подальшої професійної діяльності і служіння розвитку Україні, як суверенній державі, та її суспільству. Акцентувати уваги студентів-істориків на зростанні важливості історичної освіти та професійної діяльності в світлі сучасних подій, що вимагає максимальної популяризації знань з історії України, а отже відповідної професії. Одночасно пояснити напрями, методи і принципи роботи професійного історика, інструментарій його професійної діяльності; наголосити на важливості і першочерговості вивчення джерельної бази для об'єктивного дешифрування минулого як важливої мети історичного дискурсу; важливість подолання «білих плям» в історії України; ознайомити з модерними підходами до вивчення предмету і об'єкту історичної науки та їх відповідний сучасним запитам підбір.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

Відсутні у зв'язку з тим, що слухацька аудиторія представлена студентами-першокурсниками, котрі щойно приступають до навчального процесу в університеті.

3. Анотація навчальної дисципліни: курс покликаний пояснити студентам-першокурсникам основи наукової роботи професійного історика, а також археолога та етнолога. Пропонуються всі найновіші напрями європейської та американської історіографії та демонструються можливості застосування їхніх методів, форм та змістових блоків аналізу на українських матеріалах. Студенти отримують знання й навички аналізу сприйняття часу, простору, місць пам'яті, ментальних проявів та інших форм існування українського соціуму. Демонструються прийоми роботи в бібліотеці та архіві, з книгами та рукописами, матеріальними й зображальними джерелами, нетрадиційними для істориків засобами фіксації «слідів історії».

4. Завдання (навчальні цілі) Випрацювати у студентів навички самостійної роботи з історичними джерелами та засвоєння способів аналізу різнопланових історичних документів і пам'яток. Спрямувати систему мислення студентів зі звичного лінійного сприйняття історії до розуміння багатовекторності історичного процесу, можливості багатомірності підходів до його студіювання та висвітлення. Привчити до серйозного сприйняття історії як аналітичної науки, фахового аналізу історичного процесу в Україні в контексті світової історії.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	<i>Знати:</i> класичні роботи істориків минулого та сучасних вчених	<i>Лекція, самостійна робота</i>	<i>Контрольна робота 1, підсумкова контрольна робота (залік)</i>	20%
1.2	<i>Знати:</i> найновіші напрями історичних студій в світовій історіографії	<i>Лекція, самостійна робота</i>	<i>Контрольна робота 2, підсумкова контрольна робота (залік)</i>	20%
2.1	<i>Вміти:</i> аналізувати уявлення різних соціальних груп в певні періоди історії України про співвідношення часу й простору	<i>самостійна робота</i>	<i>Індивідуальне творче завдання 1, підсумкова контрольна робота (залік)</i>	30%
2.2	<i>Вміти:</i> оцінювати популярність та довготривалість місць пам'яті українського соціуму за максимальною різноманітністю джерел	<i>самостійна робота</i>	<i>Індивідуальне творче завдання 2, підсумкова контрольна робота (залік)</i>	30%

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2
Програмні результати навчання				
ПРН 2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.	+	+		+
ПРН 12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.	+	+		+
ПРН 13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.	+	+	+	
ПРН 17. Вміти визначати загальні закономірності та особливості розвитку українського суспільства та української культури в різні історичні періоди.	+		+	+
ПРН 18. Знати основні теоретичні проблеми сучасної культурної антропології, особливості українського менталітету, основні етапи формування української матеріальної і духовної культури та цивілізаційного впливу європейської культури на їх формування.	+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

7.1 Форми оцінювання студентів:

- семестрове оцінювання:

1. Контрольна робота з тем ЗМ1: РН 1.1. – 10 балів/6 балів*.
2. Контрольна робота з тем ЗМ2: РН 1.2. – 10 балів/6 балів
5. Індивідуальне творче завдання з тем ЗМ1: РН 2.1. – 20 балів/12 балів.
6. Індивідуальне творче завдання з тем ЗМ2: РН 2.2. – 20 балів/12балів.
7. Підсумкова контрольна робота (залік): РН 1.1. – 2.2. – 40 балів/ 24 бали

* максимальний бал/ пороговий бал для отримання позитивної оцінки з відповідної форми контролю

- підсумкове оцінювання:

- форма заліку: письмова.
- максимальна кількість балів, які можуть бути отримані – 40, пороговий бал – 24.
- оцінюються такі результати навчання студентів: теоретичні знання курсу, критичні вміння аналізувати різновидові історичні документи.
- форма проведення заліку – письмова. В кожному варіанті два питання загальнотеоретичного характеру, кожне з яких охоплює тематику першого і другого модульних блоків і оцінюється у 20 балів максимум.
- необхідна умова допуску до заліку: студент не допускається до заліку, якщо набрав **менше ніж 20 балів (критично-розрахунковий мінімум). Рекомендований мінімум допуску до заліку – 36 балів.**

7.2 Організація оцінювання:

Контроль знань студента здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Загальну кількість балів студента формують семестрові бали, отримані з усіх тем двох змістових модулів (бали, отримані за виконання творчих завдань; бали, отримані під час модульного контролю, а також бали, отримані під час складання підсумкового контролю (заліку), а саме: за виконання запропонованих завдань.

Зміст курсу поділений на два змістових модулі. Кожний змістовий модуль включає в себе лекції та самостійну роботу студентів, які завершуються рейтинговим контролем рівня засвоєння знань програмного матеріалу відповідної частини курсу. У змістовий модуль 1 (ЗМ1) входять теми 1-4, у змістовий модуль 2 (ЗМ2) – теми 5-8.

Оцінка успішності знань студентів здійснюється в двох формах: семестрове оцінювання (тести, творчі завдання) і підсумкове оцінювання (залік).

Загальна сума балів – 100 балів (із них, семестрове оцінювання – максимум 60 балів; підсумкове оцінювання (залік) – максимум 40 балів)

Змістовий модуль 1. <i>Теорія та сучасний стан світової історичної науки</i>		Змістовий модуль 2. <i>Проблеми та методи праці історика</i>		Підсумкова контрольна робота (залік)
30 залікових балів (максимум)		30 залікових балів (максимум)		40 балів (максимум)
Самостійна робота (індивідуальне завдання)	Модульний Контроль	Самостійна робота (індивідуальне завдання)	Модульний Контроль	
20 (максимум)	10 (максимум)	20 (максимум)	10 (максимум)	

Індивідуальне творче письмове завдання студент подає викладачу перед проведенням кожного змістового модулю, зокрема творче завдання 1 – остання декада жовтня, творче завдання 2 – перша декада грудня.

Критеріями оцінки творчої роботи студента є:

* глибоке розкриття теми, представлене власне бачення проблеми – 17-20 балів

- * тема розкрита повністю, з власними оцінками, але наявні окремі несуттєві помилки при викладі фактичного матеріалу – 13-16 балів
- * робота відображає знання фактичного матеріалу з питання – 10-12 балів
- * розкриті лише окремі аспекти проблеми – 7-9 балів.
- * розкриті лише деякі аспекти проблеми, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу – 4-6 балів.
- * робота має значні помилки – 1-3 бали.

Після завершення відповідно ЗМ1 і ЗМ2 проводяться **контрольні роботи** у формі творчих письмових робіт, зокрема Контрольна робота 1 (середина жовтня) і Контрольна робота 2 (початок грудня). Контрольна робота містить 2 запитання, правильна відповідь на кожне з питань оцінюється максимум в 5 балів.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі модульних контрольних робіт здійснюються відповідно до чинних нормативних документів Університету.

Підсумкова контрольна робота (залік) містить два завдання, кожне з яких оцінюється в 20 балів. Критеріями оцінювання відповіді є:

Відповідь повна, подане власне бачення проблеми	19-20 балів
Відповідь повна, подане власне бачення проблеми та зроблені ґрунтовні висновки, проте наявні окремі незначні помилки при викладі фактичного матеріалу	16-18 балів
Відповідь відображає знання фактичного матеріалу з питання	13-15 балів
Відповідь демонструє знання фактичного матеріалу, але допущені окремі помилки	10-12 балів
Відповідь фрагментарна, відображені лише деякі аспекти проблеми	7-9 балів
Відповідь фрагментарна, наявні суттєві помилки при викладі фактичного матеріалу	4-6 балів
Відповідь має значні помилки, або відсутня	0-3 бали

Умовою допуску до заліку є отримання студентом під час семестрового оцінювання не менше ніж 20 балів (**критично-розрахунковий мінімум**). При цьому обов'язковим є успішне складання модульних контрольних робіт. **Рекомендований мінімум для допуску до заліку – 36 балів.**

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	18	18	24	60
Максимум	30	30	40	100

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Credited	60-100
Незараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		Лекції	Самостійна робота
<i>Змістовий модуль 1. Теорія та сучасний стан світової історичної науки</i>			
1.	Тема 1. Вступ	2	-
2.	Тема 2. Основні «білі плями» та міфи в історії України	4	2
3.	Тема 3. Сучасні тенденції світової історичної науки	2	2
4.	Тема 4. Сприйняття простору та часу в Україні впродовж тисячоліть	2	2
5.	Тема 5. Місця історичної пам'яті	2	2
6.	Індивідуальне творче завдання 1	-	6
7.	Контрольна робота з тем ЗМ1	2	-
<i>Змістовий модуль 2. Проблеми та методи праці історика</i>			
8.	Тема 6. Імена та потенційні можливості вивчення іменослова.	2	4
9.	Тема 7. Нетрадиційні історичні джерела та способи їх використання у розкритті традиційної й модерної проблематики.	4	2
10.	Тема 8. Історик в історичному середовищі	4	2
11.	Тема 9. Початки історичних студій майбутнього історика	2	2
12.	Індивідуальне творче завдання 2	2	6
13.	Контрольна робота з тем ЗМ2	2	-
	Всього за семестр	30	30

Загальний обсяг – **60 год.**, в тому числі:

Лекцій – **30 год.**

Самостійна робота – **30 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Блок М. Апологія історії або ремесло історика / Пер. з фр. К.: Laurs, 2018. 144 с.
2. Винайдення традиції. Ред. Ерик Гум, Теренс Рейнджер / Пер. з англ. К.: Ніка-Центр, 2015. 448 с.
3. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності. Львів, 1999.
4. Козеллек Райнгарт. Часові пласти. Дослідження з теорії історії / Пер. з нім. К., 2006. 436 с.
5. Колінгвуд Робін Джордж. Ідея історії / Пер. з англ. К.: Основи, 1996. 615 с.
6. Ле Гоф Жак, Нора Пьер. Займатися історією / Пер. з фр. Т.1-3. К., 2010.
7. Про А. Дванадцять уроков по истории / Пер. с фр. М.: РГГУ, 2000. 336 с.
8. Рюзен Й. Новы шляхи історичного мислення / Пер. з нім. Львів: Літопис, 2010. 358 с.
9. Топольський Є. Як ми пишемо і розуміємо історію. Традиції історичної нарації / Пер. з пол. К.: «К.І.С.», 2012. 400 с.
10. Яковенко Н.М. Вступ до історії. К.: Критика. 2007. 375 с.

Додаткові:

1. Ассман А. Простори спогаду. Форми та трансформації культурної пам'яті / Пер. з нім. К.: Ніка-Центр, 2012. 400 с.
2. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм XV – XVIII ст. Т. 1-3. К.: Основи, 1998. 543, 585, 631 с.
3. Вжосек В. Історія – Культура – Метафора. Постановня неklasичної історіографії; Про історичне мислення / Пер. з пол. К.: Ніка-Центр, 2012. 296 с.
4. Єріна А.М., Захожай В.Б., Єрін Д.Л. Методологія наукових досліджень. Навальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2004. 212 с.
5. Зашкільняк Л. сучасна світова історіографія: Посібник для студентів історичних факультетів. Львів: ПАІС, 2007. 312 с.
6. Історична наука: термінологічний і понятійний довідник. К.: Вища школа, 2002. 430 с.
7. Історіографічний словник. Харків: Східно-регіональний центр гуманітарно-освітніх ініціатив 2004. 320 с.
8. Когут Зенон. Коріння ідентичності / Пер. з англ. К.: Критика, 2004. 351 с.
9. Козеллек Рейнгарт. Минуле майбутнє: про семантику історичного часу / Пер. з нім. К.: Дух і Літера, 2005. 380 с.
10. Ле Гофф Ж. Середньовічна уява / Пер. з фр. Львів: Літопис, 2007. 350 с.
11. Нові підходи до історіописання / За ред. Пітера Берка / Пер. з англ. К.: Ніка-Центр, 2010. 368 с.
12. Поппер Карл. Злиденність історизму / Пер. з англ. К.: Основи. 1994. 494 с.
13. Радимер В. Плуг, мор і нафта: Як людство здобуло контроль над кліматом / Пер. з авнгл. К.: Ніка-Центр, 2013. 272 с.
14. Рікер Поль. Історія та істина / Пер. з фр. К.: Академія, 2001. 396 с.
15. Свенсен Г. Кінець світу близько: Про стихійні лиха та їх вплив на суспільство / Пер. з норвезьк. К.: Ніка-Центр, 2014. 248 с.
16. Тойнбі А. Д. Дослідження історії / Пер. з англ. К.: Основи.. 1995. 610 с.
17. Тош Дж. Стремление к истине. Как овладеть мастерством историка / Пер. с англ. М.: Весь мир, 2000. 296 с.
18. Фейген Б. Велике потепління / Пер. з англ. К.: Ніка-Центр, 2013. 272 с.